

Et Minde om Fru Birgitte Rosenkrantz Steen Brahes til Knudstrup.

Ved **Victor Madsen.**

Da Fru Birgitte Rosenkrantz til Næsbyholm i September 1588 laa paa sit Dødsleje, og hendes Mand Sten Brahe til Knudstrup tog Afsked med hende, idet han takkede hende for deres korte Samliv og bad hende tilgive ham, hvad han mulig havde forbrudt mod hende, svarede hun ham med disse Ord: »Kiere Mand lille, I haffue mig intet ondt gjort imod, huilcket ieg haffuer io forlådt, mig haffue I veret en saare god Mand, Gud glæde eder i Himmerige for det I haffue leffuet met mig, oc for alt det gode I haffue mig bevist«. Det smukke og harmoniske ægteskabelige Forhold, som herskede mellem de to Ægtefolk, bekræftes af den Ligprædiken, som Sten Brahe efter hin Tids Skik lod trykke paa sin Bekostning og udsende til Slægt og Venner. Den er trykt i København af Mads Vingaard i Aaret 1589, og Prædikenens Forfatter er Præsten ved Næsby Kirke Christen Nielsen. Det Eksempplar, som Sten Brahe personlig har ejt, findes opbevaret i Karen Brahes Bibliotek i Odense og vidner ved sit usædvanlige Udstyr om den Kærlighed, han har næret til sin Hustru. Karen Brahe har arvet Bogen efter sin Moder Susanne Gøye Falksdatter (død 1683). Den er indbundet i brunt Kalveskind, paa saavel For- som Bagsiden af Bindet er en oval Ramme bestaaende af en Laurbærgren med fire Rosetter, inden i Rammen er et omvendt Anker og Sten Brahes og Birgitte Rosenkrantz's Initialer, B og R sammenslyngede, alt i Guldtryk. Paa to hvide Blade foran i Bogen har Ejeren skrevet en Meddelelse om Hustruens Død, enslydende med den af ham i et andet Eksempplar (paa Hvedholm) nedskrevne, der har tilhørt Sønnen Jørgen Brahe og som F. R. Friis har offentliggjort i en tidligere Aargang (4. R. III. 67 ff) af dette Tidsskrift. Endvidere findes paa fem Blade bag i Bogen en med den ligeledes aftrykte, næsten enslydende Fortegnelse over de adelige Personer, som var til Stede ved Begravelsen. Endelig er der indklæbet paa Bindets bageste Spejl et lille Oliemaleri, malet paa Lærred, af Birgitte Rosenkrantz med Inskriptionen B. R. O. [c: Birgitte Rosenkrantz Ottesdatter] Ætatis Svæ XX 1576; under Billedet er opklæbet en Lap Papir med hendes Navn, skrevet af hende selv. Hvem der har malet dette Billede, er jeg ikke i Stand til at oplyse, men saavel Tegningen som Farverne og den

minutiøse Behandling af alle Enkeltheder viser, at det har været en Mand af Faget, en Kunstner. Billedet, som er gengivet omstaaende, er forskelligt fra det, der findes gengivet i Danmarks Adels Aarbog Bd. IX., dette er malet 10 Aar senere.

Da den biografiske Del af Ligprædikenen er optrykt i »Mindeblade om Næsbyholm« af G. L. Wad, 1885, 29 ff. skal her kun som Tekst til Portrætet meddeles de nødvendigeste biografiske Data om Birgitte Rosenkrantz.

Birgitte Rosenkrantz var ved sin Død kun 33 Aar gammel. Hun var født paa Skærvad i Jylland paa Langfredag d. v. s. den 12. April 1555 og var en Datter af Otto Rosenkrantz til Næsbyholm og Ide Gøye til Skærvad. Kun et Aar gammel kom Birgitte Rosenkrantz i Huset hos sin Moster Birgitte Gøye, gift med Herluf Trolle, der opdrog hende som saa mange andre adelige Jomfruer. Da hun var 17 Aar gammel blev hun trolovet med Sten Brahe til Knudstrup i Skaane (født den 21. December 1547 paa Gladsaxe) yngre Broder til Tyge Brahe. Da Birgitte Gøye døde 1574, mistede hun sit Barndomshjem og kom i Huset hos sin ældre Søster Margrete Rosenkrantz, gift med Rigsraad Hans Johansen Lindenov til Hundslund. Hos denne Søster opholdt hun sig, til hendes Bryllup stod i København den 18. September 1575. Hun fik i sit Ægteskab med Sten Brahe syv Børn, hvoraf de tre døde som ganske smaa. I Juli Maaned blev Birgitte Rosenkrantz syg. Da hun følte sig Døden nær, lod hun sende Bud efter Manden, der var bleven kaldt til København, men øjeblikkelig vendte om og uden Ophold kørte tilbage til Næsbyholm. Den 16. August nedkom hun med Tvillinger, to Døtre, hvoraf den ene døde straks efter Fødselen. Efter Fødselen indtraadte en Bedring, men en Lungehindebetændelse stødte til, og det var nu klart, at det lakkede mod Enden. Sten Brahe lod den bekendte Kongens Livlæge Peder Sørensen hente, men han formaaede intet, og den 9. September sov hun hen. Hun blev begravet den 20. Oktober i Næsby Kirke.
